

Závěr

Právní úprava ochrany lesa se nachází v celé řadě právních předpisů. Pro znalost právní úpravy ochrany lesa je nutné se obeznámit se všemi.

Práce se snaží popsat les a jeho prostředí, prameny právní úpravy, kategorie lesů, pozemky určené k plnění funkcí lesa a zdroje ohrožování lesa. Dále se zabývá hospodařením v lesích a ochranou lesa při obecném užívání veřejností. Popisuje strukturu orgánů státní správy lesů a základním způsobem se zabývá odpovědností v ochraně lesa.

Celá práce je rozdělena do devíti kapitol, které se zabývají odděleně jednotlivými problémy ochrany lesa a jejich právní úpravou.

Cílem práce bylo les popsat a zjistit jakým způsobem platná právní úprava chrání jednotlivé části lesa a zda je tato ochrana dostatečná.

Snažila jsem se v práci upozornit na hlavní nedostatky právní úpravy ochrany lesa a některé z nich uvádím v závěru. Jsou zde shrnuty ty nejdůležitější, aby mohla být zodpovězena otázka zda je právní úprava lesa dostatečná.

Současnými problémy lesního hospodářství jsou především existence smrkových a borových monokultur, uplatňování pasečného hospodářství a vysoké stavy spárkaté zvěře. Snaha zmenšit podíl monokultur v našich lesích je v lesní legislativě vyjádřena stanovením minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin. Tato ustanovení stanoví pouze doporučený minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin. Respektování tohoto doporučeného minimálního podílu znamená jen obnovit listnaté dřeviny v míře, v jaké se v lese již vyskytovaly. Minimální podíly by se měly zvýšit. Pasečné hospodářství u nás neustále přetrvává „v mezích zákona“. Zvěř působí velké škody na lesních porostech, a to zejména na vysazených listnatých dřevinách. Současný způsob ochrany lesa před zvěří není moc úspěšný. Stavy zvěře by měly být sníženy. Jejich snížením se také sníží náklady na obnovu lesa.

Dalším problémem jsou lesy poškozené imisemi. Měla by být připravena právní regulace pro obtížně zalesnitelné stanoviště v imisních oblastech.

Změněna by měla být kategorizace lesů s ohledem na současný stav lesů a zejména by měla reflektovat soustavu Natura 2000.

Udělování výjimek ze zákazů určitých činností v lese ze strany vlastníka je ustanovením pochybným. Vlastník lesa především uplatňuje své ekonomické zájmy. Udělování výjimek by mělo být svěřeno orgánu státní správy lesů.

Při obecném užívání lesů vzniká další problém. Podle lesního zákona lze organizované nebo hromadné sportovní akce v lese konat jen po oznámení orgánu státní správy lesů. Z toho vyplývá, že orgán státní správy lesů tyto akce nemůže zakázat. V jeho kompetenci je jen stanovení doplňujících podmínek pro tuto akci. Orgán by měl mít pravomoc tyto akce zakázat v případech, kdy by mohlo dojít k ohrožení nebo poškození lesa.

Současný systém náhrad za škody a újmy pro vlastníky lesů na jejich majetku by měl být změněn a navrhnout systém odpovídajících náhrad pro vlastníky lesů.

V oblasti deliktů odpovědnosti v ochraně lesa se uplatňují kompetence orgánů státní správy lesa a České inspekce životního prostředí. Orgány státní správy lesa jsou oprávněny ukládat pokuty za správní delikty uvedené v lesním zákoně, zatímco ČIŽP může ukládat pokuty jen za správní delikty, jejichž skutkové podstaty jsou uvedeny v zákoně o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa. Kompetence v této oblasti by měly spadat pod jeden orgán.

Dalším úskalím české právní úpravy ochrany lesa je dvojkolejnost státní správy lesa. Kompetence jsou rozděleny mezi Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí. Dochází tím v praxi k řadě problémům. Řešením by bylo určit ústředním jen jeden orgán státní správy.

V oblasti dozoru jsou chybou malé kompetence lesní strážce. Oprávnění lesní strážce by měla být rozšířena např. o oprávnění zastavovat v lese dopravní prostředky nebo oprávnění kontrolovat legálnost nabytí dřeva nebo klestí.

Ekologizace lesnictví je naplňována zejména zvláštními zákony k zákonu o lesích, např. zákonem o ochraně přírody a krajiny. Do popředí se dostala mimoprodukční funkce lesů.

V zákoně na ochranu přírody a krajiny se vyskytují problematická ustanovení vzhledem k lesnímu zákonu. Jde zejména o vztah speciality zákona na ochranu přírody a krajiny k lesnímu zákonu, který odporuje logickému vztahu mezi těmito předpisy.

Dále zahrnutím lesa do kategorie významného krajinného prvku. Lesy jsou tak zahrnuty pod zvýšenou ochranu. Jde o výrazný zásah do lesního zákona. Zejména o monokulturních lesech se nedá tvrdit, že jsou významným krajinným prvkem.

Zákon na ochranu přírody a krajiny umožňuje vlastníkům lesů uhradit prokázanou újmu, která jim vznikne v důsledku omezení zemědělského nebo lesního hospodaření. Uplatnění této újmy ale není prosté byrokracie a jiných problémů. Náhrada újmy se uplatňuje každý rok. Ekonomičtější by bylo odškodnění jednorázové. Kompenzace by měly být poskytovány ve vyšších částkách. Stát omezí vlastníka v nakládání s jeho majetkem a měl by mu za to poskytnout odpovídající náhradu.

Cílem ochrany lesa by mělo být trvale udržitelné lesní hospodaření. To je takové hospodaření, které by vytvářelo přírodě blízký stav lesů. Jen ekologicky stabilní lesy s pestrou druhovou skladbou mohou odolávat různým zdrojům ohrožování. Budou lépe odolávat větru, sněhu nebo hmyzím škůdcům. Lesní zákon by měl lesy více přiblížit přírodě blízkému hospodaření. Podmínky pro trvale udržitelné lesní hospodaření musí vytvářet platná legislativa. Nestačí, aby tato ustanovení v lesním zákoně nebo zákonech jiných existovala, ale musí být také důsledně naplňována.

Už delší dobu se diskutuje o novém lesním zákoně. Myslím si, že nová právní úprava není nezbytně potřebná. Současná platná právní úprava odpovídá požadavkům na ní kladených. Ochrana lesa v platné legislativě je dostatečná. Problémem je důslednější uplatňování stávající legislativy. S ohledem na výše zmíněné nedostatky lesního zákona by stačilo jeho znění novelizovat.

Objevují se také diskuse zda by měly být všechny lesy ve vlastnictví státu nebo naopak zprivatizovány. Po zkušenostech z jiných zemí (např. Velké Británie) by nebylo moudré pouštět se do takového experimentu. Jsem toho názoru, že lesy by měly být ve vlastnictví státu. Stát má garantovat jejich trvale udržitelný rozvoj. Stát se má podílet na zvyšování mimoprodukčních funkcí lesa. Stát by ekonomicky profitoval z obhospodařování lesů a zároveň by zvyšoval jeho ekologické funkce. Nemusely by se vyplácet žádné náhrady vlastníkům soukromých lesů za omezení jejich hospodaření.